

Kinderherdenking Transvaalbuurt

Amsterdam-Oost, 24 april 2018

Beste jongens en meisjes, dames en heren,

We zijn hier vandaag bij elkaar om de kinderen te herdenken die hier in deze speeltuin speelden en plezier maakten, op de schommel, in de zandbak, op de glijbaan. Kinderen net als jullie. Kinderen die – alleen omdat ze Joods waren niet meer in de speeltuin mochten spelen, niet meer naar hun eigen school mochten, niet meer naar de bioscoop...kinderen die uiteindelijk alles werd ontnomen, zelfs hun leven, alleen maar omdat ze Joods waren.

Op 20 juni 1943 werden de 5.000 joodse bewoners van deze buurt uit hun huizen gehaald. Kinderen, hun ouders, hun opa's en oma's werden naar het Muiderpoortstation gebracht. Van daaruit werden ze naar Kamp Westerbork gevoerd, een kamp van de Nazi's in Drenthe. Vervolgens werden ze naar de vernietigingskampen in het oosten van Polen gebracht waar ze bijna allemaal direct na aankomst werden vermoord. Niet alleen uit deze buurt en niet alleen uit Nederland. Uit heel Europa werden meer dan zes miljoen Joden, Roma en Sinti naar de vernietigingskampen gedeporteerd en vermoord.

Wij mogen deze kinderen, en hun ouders en hun opa's en oma's nooit vergeten. We mogen nooit vergeten wat er toen, ook hier in deze wijk, is gebeurd. Daarom staan wij hier nu met elkaar en daarom zijn we volgende week op 4 mei 2 minuten stil met elkaar.

Dan staan we stil bij wat er met de Joden is gebeurd, we staan stil bij de militairen die omkwamen, mensen die omkwamen bij bombardementen en we denken aan de mensen die in verzet kwamen tegen de verschrikkingen.

Mensen, ook veel Joodse mensen, kwamen in verzet. Het belangrijkste voorbeeld daarvan is de Februaristaking van 1941 toen in Amsterdam en ook daarbuiten de mensen het niet meer pikten en terug gingen vechten. Uiteindelijk werden de 3 leiders en 15 andere verzetsmensen opgepakt en door de Duitsers doodgeschoten. Dappere mensen die opkwamen voor de ander en dat met hun leven moesten bekopen.

Om hen te eren is dit Jaar uitgeroepen tot het Jaar van het Verzet. Overal in het land wordt dit jaar stilgestaan bij de mensen die terugvochten, die andere mensen hielpen, die de Joden hielpen met onderduiken, die zorgden voor eten.

Daar kunnen we ook nu nog veel van leren. Dat je, als het erop aankomt, opkomt voor je medemens, dat je elkaar helpt, dat je elkaar in zijn waarde laat, dat je anderen niet discrimineert. Belangrijke lessen die we kunnen trekken uit de verschrikkelijke dingen die er tijdens de Tweede Wereldoorlog zijn gebeurd. Dingen die helaas nog steeds gebeuren op andere plekken op de wereld waar geen vrijheid is zoals hier in Nederland. Op dit moment zijn er meer dan 65 miljoen mensen in de wereld op de vlucht. Vrijheid is helaas nog steeds niet vanzelfsprekend.

Onze koning Willem Alexander zegt daar in het voorwoord van het Denkboek – een boek van het Nationaal Comité dat speciaal voor groep 7 van de basisschool wordt gemaakt, het volgende over:

Hoe meer je nadenkt over vrijheid, hoe meer kanten je aan vrijheid ontdekt. Vrij ben je als je mag denken en geloven wat je wilt. Als je jezelf mag zijn, nieuwe dingen mag leren en de kans krijgt om te doen wat jij belangrijk vindt. Als je niet bang hoeft te zijn dat anderen die sterker zijn je zomaar kwaad doen. Als je geen honger hoeft te hebben en een plek hebt waar je je thuis kunt voelen.

Vrijheid kun je niet zien en niet vastpakken. Maar toch is vrijheid het mooiste dat we samen hebben.

Jullie hebben gedichten gemaakt. Ik sluit af met een gedicht van een beroemde dichter Remco Campert. Remco was 11 jaar toen de Tweede Wereldoorlog begon.

Zijn vader Jan Campert was een verzetsheld. Hij is in 1943 gestorven in concentratiekamp Neuengamme. Remco heeft zijn vader nooit meer gezien.

Zigeuner in de oorlog

Zo zie ik je ogen

zo langzaam

zo zwart is je gezicht

is je blik

al dat verdriet

de muziek van je stam

ter dood gebracht

in het kamp

dit gedicht is

spontaan ontstaan

en abrupt vergaan